

De l'inventari i de la subhasta de llibres d'Antoni de Font, MADURELL ja n'oferí la publicació íntegra. Ni el *Liber examinationis...* ni l'*Índice cronológico...* donen notícies sobre la seva activitat com notari. J.TRENCHS, *Folia parisiensia*, p.59, el registra com a secretari-escrivà de la Cancelleria reial.

¹ L'obra de Johannes Balbus Januensis, el *Catholicon*. Fou venuda per 10 lliures i 8 sous a l'encant públic, que aconseguí el preu més alt, amb diferència, de tota la subhasta; l'adquirí un tal misser Pere Malet, en la darrera compra que tenim documentada d'aquest personatge en l'apèndix (vegeu doc. 105, nota 3).

² Dins de la seva selecta i nodrida biblioteca sobta trobar tan pocs exemplars de l'*ars notariae*: dels prop de seixanta títols l'únic esment d'una obra, sense concretar, és la de Rolandinus Passagerii, segurament la *Summa* o l'*Aurora*.

³ La *Rhetorica ad Herennium* del (Ps) Cicero; aquest autor sol ser esmentat, gairebé sempre, com «Tul·li», excepcionalment com a «Ciceró», i és molt present en els inventaris dels notaris que estudiem. Antoni de Font, per exemple, posseïa un bon nombre d'obres de Cicero; fou adquirida a la subhasta pel notari Pere Andreu per 3 lliures i 17 sous (105, 2); tenim un altre exemplar, «de petita forma», en la nota 38.

^{4,36} Dos volums de M.T. Cicero, *De officiis*. Un auditor del legat (pontifici potser?) l'adquirí, juntament amb una altra obra, per un preu conjunt de més de 4 lliures (105, 5); o potser va ésser el notari Mateu Tesarach qui l'adquirí per 1 lliura i 2 sous encara no satisfets (105, 24)?.

⁵ M.T. Cicero, *De oratore*; el notari Mateu Tesarach tenia un deute de 18 sous per aquest llibre (doc. 105, 23).

^{6,11} Sota el títol de *Orationes* posseïm les obres *Orationes in Verrem* de M.T. Cicero. El notari de Perpinyà Pere Candells adquirí unes *Orationes* de Tullius, unes en paper (nota 6) i unes altres en pergami (nota 11), més una obra de Cassiodorus, pel preu de 8 lliures i 5 sous -recordem que aquest volum, juntament amb l'esmentat en la nota 10, aconseguiren els preus més alts, amb diferència, de tota la subhasta- (doc. 105, n°s 14,15 i 16).

⁷ Aquesta *Biblia* aconseguí a l'encant el preu més alt: onze lliures que va pagar Joan de Palomar, oficial del bisbe de Girona (105, 13).

1425, setembre, 26

Inventari dels llibres relictos per Antoni de Font, notari i escrivà reial, ciutadà de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants*, 1420-1429, vol. 346, s.n., fols. 2r-5v.
Ed. MADURELL: *Encuadernadores y libreros...*, n° 57.
Ed.parc. MADURELL: *Regesta Biblias...*, n° 27.

Primo, atrobam en lo studi, lo qual lo dit deffunt en temps que vivia tenia en lo entrant del dit alberch, los béns e robes sagüents:

.....
If.2r. Item, atrobam en lo dit scriptori:

1. <Primo>, un libre apellat *Cathalicon*, scrit ab paper, ab cobertes vermelles e ab bolles. E comensa la^a primera pàgina: "sciendum est quod V^e sane claves". E fenex la dita plàgina en lo segon corondell: "illud quod adicitur". E comença la darera pàgina^b en lo primer corondell: "zar .I. Aprilis". E fenex en la^c dita plàgina en lo segon corondell: "proprietates animalium".

2. Item, un *Rotlandí* scrit ab^d pergamins^e, ab cobertes angrutades blanques. E comença en la primera plàgina ab letra vermella: "Ihesus sacri ventris fructus". E fenex: "tamen plerumque". E comença la derrera: "imperiali actoritate", e no és complida.

3. Item, un libre appellat la *Rectòrica Nova de Tulli*, scrit^f en pergamins. E comença: "et si negociis". E fenex en aquella matexa plàgina: "quod tribuit". E la penúltima fenex: "quo pacto cas".

4. If.2v. Item, un *Tulli, De officiis*, ab cobertes angrutades cubert de blanch. E comença la primera plàgina: "quamquam Marche". E fenex "quod est oratoris proprium". E la penúltima fenex: "ianuari magna".

5. Item, un *Tulli, De oratore maiore*, ab posts angrutades cubert de blanch. E comença la^g primera pàgina: "cogitante michi". E fenex: "auctoritate quisquam". E la penúltima fenex: "extimandum est latem".

6. Item, un^h libre appellat *Oracions de Tulli*, ab posts angrutades cubert de blanch. E comença en la primera pàgina: "si quid est inⁱ me". E fenex: "ha bene quondam". E la penúltima fenex: "obtestabar cum".

7. Item, una *Bíblia* scríta^k an pergamins, ab posts de fust cubertes de vert. E comença la primera carta en lo vermell: "incipit Epistola sancti Geronimi". E fenex la plàgina: "cum hueram". E la penúltima fenex: "vel ista duricies".

⁸ Valerius Maximus, *De factis et dictis memorabilibus*. L'incipit és inconfusible.

⁹ Quintilianus, *De institutione oratoria* (o *Institutio oratoria*). A més d'aquest clàssic de la retòrica, posseïa un altre text en un volum miscel·lani de la nota 39. Mossèn Montalt l'adquirí per l'estimable preu de 4 lliures i 8 sous a la subhasta de béns (105, 21).

¹⁰ El «Policrat» dels inventaris, l'hem d'identificar amb l'obra *Policraticus sive De nugis curialium et vestigiis philosophorum* de Johannes Saresberiensis, adquirida per Bartomeu Sirvent, mitjançant la intervenció del llibreter Guillem Sacoma, al preu més alt de tots els llibres subhastats: 8 lliures i 5 sous, tot i que el notari fa constar que encara el deu (105, 22). D'aquest personatge tenim també la seva relació de llibres, on ens consta l'existència, cinc anys després, d'aquesta obra (124, 111).

¹¹ Vegeu nota 6.

¹² El *Doctrinale* d'Alexander de Villadei. D'aquest text, el notari Font en tenia més exemplars: notes n°s 32,41 i 43. A l'encant públic consta la seva venda d'un exemplar al notari Pere Pellicer, per gairebé 4 lliures (105,1), i d'un altre a un escolà, juntament amb un altre llibre, per poc més d'una lliura (105, 27).

¹³ Sabem que Cassiodorus fou autor d'una Història dels gots conservada molt fragmentàriament; l'obra, aquí esmentada, fa referència a les *Variae* o *Libri variarum* -a la subhasta ens l'anomena «*Cassiodorus variarum*»-, i és venut juntament amb dues obres de Ciceró al notari de Perpinyà Pere Candells (105, 14).

¹⁴ Amb el títol de *Crònica d'Espanya* es coneix la traducció al català de la *Historia Gothica* de Rodrigo Ximènez de Rada, feta a la segona meitat del segle XIII per Pere Ribera de Perpinyà. L'arxiver i notari reial Pere Miquel Carbonell fou autor d'unes *Chròniques d'Espanya*, però aquest esment («*Stòries de Spanya*») no pot referir-se a aquesta obra, entre d'altres raons, per una qüestió purament cronològica (Carbonell hi treballà des del 1495 fins al 1513).

¹⁵ No és el primer exemplar de tractat de tipus epistolar, dins de les obres que podríem classificar d'*ars dictandi*, que trobarem en els nostres inventaris: altres fedataris, disposaven d'obres semblants, així Bartomeu Sirvent, el 1430 (124, 69), en té un anomenat *Stil de letres*; uns de més semblants són els que tenen, el 1432 (144, 8), Guillem Salvatella: *Formulari de la Cort del Senyor Rey*, i Joan de Fontcuberta (160, 11): *Stil de Cort*; el bibliòfil i notari Bernat d'Esplugues en posseïa un referit a l'estil epistolar de la Cort i Cancelleria de Nàpols (any 1433: 164, 130): *Stil de letres de Nàpols*; en l'inventari de Joan Ubach (any 1450: 255, 7): *Stil de Cort*. En el nostre treball d'investigació de Doctorat, inèdit, dedicat a les biblioteques dels notaris i escrivans a la Barcelona d'època baix-medieval, donem també l'inventari de l'escrivà reial Joan Sallent (1481), propietari d'un altre llibre semblant intítulat *Stils de letre de Cort* (doc. XXXVI, notes 22 i 30), que sembla un manual de models de lletres o cartes cortesanes, molt útils per al seu treball a la Cancelleria.

¹⁶ Sota el nom de *Viridarium* tenim constància de més d'un text; per exemple, alguns com «*Viridarium, De artis notarie*» o d'altres matèries, que semblen més aviat manuals pràctics de determinades professions; com en aquest cas, podien ésser autògrafs (totalment o parcialment, ¿com cal interpretar sinó «ordonat per lo dit dit defunt»?). De la mateixa manera que els manuals comuns de protocols notariais, està escrit en paper i té senzilles cobertes de pergami.

¹⁷ El matemàtic grec Euclides (s.III a.JC.) és conegut per la seva obra *Elementos*, que segueix essent el llibre de geometria per excel·lència, i que resumeix tots els estudis grecs anteriors a Arquimedes. Un frare menor castellà l'adquirí per 1 lliura i 13 sous a la subhasta de béns (105, 18).

¹⁸ Roffredus Beneventanus, *De ordine iudiciorum*, text de literatura processal d'ús a les instàncies judicials -l'incipit no deixa cap mena de dubte-.

8. Item, un *Valeri* abreugat, ab paper, ab posts angrutades cubert de blanch. E comença en la primera plàgina: "incipit urbis Rome". E fenex: "tractat". E la penúltima fenex: "erat propter".

9. Item, un *Quintilià, Institucione*¹, scrit en pergamins, ab post de fust cobert de blanch. Qui comença en la primera plàgina: "fflagitasti". E fenex: "nono de Jahometria". E la penúltima carta fenex: "contis".

10. Item, un *Policrat* ab^m altres obres, scrit ab pergamí, ab posts de fust cubertes de blanch. E comença la primera plàgina enⁿ lo vermel: "incipit prologus". E fenex: "et^o quasi sacracioris". E la penúltima fenex: "Non unica falsem".

11. *lf.3r.* Item, un libre appellat les *Oracions de Tulli*, ab^p pergamins, ab posts de fust cubert de pel blanca. E comença la primera plàgina: "quamquam michi". E fenex: "censuerunt". E la penúltima carta fenex: "meum finius".

12. Item, un *Doctrinal prosahic* scrit ab^q pergamí, ab posts de fust. E comença en la primera pàgina en lo vermel: "incipit *Doctrinale*". E fenex: "quod legendis". E la penúltima carta fenex: "atribucio".

13. Item, un *Casiodorus* scrit ab pergamins, ab posts de fust cubertes de vert. E comença en la primera plàgina: "cum disertorum". E fenex: "et in iuncta sper". E la penúltima carta fenex: "Gotia".

14. Item, unes *Stòries de Spanya* scrites ab paper, cubertes ab pergamí. E comença en^r la primera pàgina en lo vermel: "serenissimo domino". E fanex: "libris nostris". E la penúltima carta fenex: "culmen".

15. Item, un *Stilari de Cort* scrit ab paper, ab posts engrutades cubertes blanques. E comença la primera plàgina: "porogacio marche". E fenex: "mercedis quate". E la penúltima carta fenex: "super contentis in".

16. Item, un *Viridari*, ordonat per lo dit defunt, scrit ab paper, ab cobertes de pergamí. E comença la primera pàgina: "incipit *Viridarium*". E fenex: "et gorgiam". E la penúltima fenex la penúltima carta: "hostes".

17. Item, un *Euc<l>ides* scrit ab^s pergamí, ab posts nues de fust, nues. E comença la primera pàgina: "punctus est". E fenex: "perpenderis". E la penúltima carta fenex: "formam".

18. *lf.3v.* Item, un *Rotfré* scrit ab pergamí, ab posts de fust nues. E comença la primera pàgina en la ròbrica: "incipit *Libellus*". E fenex: "reptores". E la penúltima carta fenex: "penes alios".

19. Item, un libre scrit ab pergamins. E comen<ça>: "cum natura", en la primera pàgina. E fenex: "non est causa". E la penúltima carta fenex: "contradicere".

²⁰ Petrus Blesensis, *Epistolae*. Fou venut per l'estimable preu de 5 lliures i 13 sous a Pere Malet (105, 4).

²¹

²² Possiblement, una lectura errònia del nom de Hieronymus, autor d'unes *Epistolae*. L'*incipit*, que esmenta una epístola adreçada a sant Eusebi, ha estat pres pel títol i a la subhasta s'ha anotat una venda de les «Epístoles de Auzebi» (105, 12).

²³ Les dades són massa imprecises per a poder identificar bé aquest còdex.

²⁴ M.T. Cicero, *Philippicae*. Correspon a l'exemplar adquirit en subhasta pública (105, 29).

²⁵ *Psalterium (Biblia)*.

²⁶ Robertus de Euromodio és conegut per la seva obra *Cato moralisatus sive Commentarii in Catonis Disticha*.

²⁷ *Institutiones grammaticae majus volumen* o *Priscianus major*, els 16 primers llibres de les *Institutiones grammaticae* de Priscià. Novament, veiem com la circulació de textos entre els diversos indrets de la Corona d'Aragó era un fet corrent: a l'encant és un estudiant anònim de Lleida que el comprà per poc més d'una lliura, preu normal d'un text de gran difusió present a tots els centres d'ensenyament (105, 10).

²⁸ Malgrat el títol, que el descriu com un cartipàs amb textos de *Rhetorica*, l'*incipit* el defineix més aviat com un text jurídic (i, més concretament, sobre les *Decretales* del *C.I. Canonici*).

^{29,50} Textos de *Rhetorica*.

³⁰ Creiem que el «Liconienc» del títol és Robertus Grosseteste, episcopus Lincolniensis (Liconiench); però d'aquest autor no coneixem cap obra o glossa sobre Boethius, *De consolatione philosophiae*. Possiblement, en inventariar-lo i llegir l'*incipit*, pensaren en una glossa d'aquell autor sobre Boeci. Fou adquirit per un tal Ramon Cubels de Lleida per poc més de 16 sous (potser és l'estudiant esmentat també en l'adquisició n° 105, 10?). (105, 17).

³¹ Aquesta denominació vaga i imprecisa apareix sovint en els inventaris. J.N.HILLGARTH, en l'índex de *Readers and books...* també detecta esments semblants al nostre (amb la descripció de «lo Albert») i l'identifica, d'entre la nòmina d'«Albertus» possibles, amb un Albertus -sense cap dada més- autor d'una *Logica* (ja hem vist que les biblioteques dels nostres notaris abunden de llibres de lògica, retòrica i gramàtica sense que se n'especifiqui l'autoria), i també d'unes *Quaestiones*, per la qual cosa és la identificació més segura. Que el comprés un escolà, juntament amb un *Doctrinale*, per 1 lliura i 8 sous a la subhasta pública (105, 28), reforça la teoria que es tracta d'un llibre de lògica molt comú i de poc valor.

³² Vegeu nota 12.

^{33,40} Cartipassos de *Logica*.

^{34,45} Albertus de Saxonia, episcopus Halberstadtenis (segles XIII-XIV), autor de llibres de *Logica* i comentarista d'alguns dels principals títols d'Aristoteles (*libri Oeconomicorum, Ethicorum, Physicorum*, etc). Vegeu també nota 45.

³⁵ Ens trobem, com ja hem observat en molts altres inventaris -no només de notaris, sinó també de mercaders, clergues, juristes, etc-, amb una obra «scrit...de mà del dit deffunct»: en aquest cas d'una còpia de la *Historia destructionis Troiae* de Guido de Columna, en una de les múltiples versions llatines que circularen a l'època (sabem la llengua en què estava escrita per la precisió feta a la subhasta: 105, 8). Fóra normal trobar la indicació de còpia manuscrita en parlar d'un *Formularium*, però no és tan freqüent si es refereix a un text literari com el present. Aquesta obra fou venuda a l'encant públic «a un castellà» per 1 lliura, 7 sous i 6 diners. El fet que l'obra fos en llatí facilità l'adquisició per un personatge de distinta llengua i nacionalitat (un castellà).

20. Item, un *Pere Blasençh* escrit ab pergamins, ab posts de fust cubertes de vermel. E comença la primera pàgina: "*Epistole Petri*". E fenex: "ad personam". E la penúltima fenex: "verborum".

21. Item, .I. la *Glosa sobre l'antich Flovia* ab altres obres, escrit ab paper, ab posts engrutades cubertes de vert. E comença la primera pàgina: "licet equidem". E fenex: "et tempora". E la penúltima fenex: "eius recipiunt".

22. Item, un libre apellat *Jerolomia*, escrit ab pergamins, ab posts de fust e cobertes de vermel empremtat. E comença en la primera pàgina: "incipit epistola beati Euzebii". E fenex: "sua combussit". E la penúltima fenex: "ca nullatemus".

23. Item, un libre ab pergamins, cubert de vermell, ab posts de fust. Qui comença en la primera pàgina: "liber iste". E fenex: "qualiter". E la penúltima carta fenex: "nec mirum".

24. Item, un libre apellat *Filípiques de Tulli*, ab paper, ab posts engrutades cubert de blanch. Qui comença en la primera pàgina: "antequam". E fenex: "nosce". E la penúltima fenex: "complectar".

25. *lf.4r.* Item, un *Psaltiri* escrit ab pergamins, ab posts de fust cubert de vermell. E comença la primera pàgina: "beatus vir". E fenex: "irride". E la penúltima: "sequitur".

26. Item, un libre escrit ab pergamins, appellat *Robertus de Auromodio*, ab posts de fust cubertes de blanch. E comença la primera pàgina: "metheplasmus est transformacio". E fenex: "voces iterace". E la penúltima fenex: "tomacorum".

27. Item, un *Precià maior* escrit ab pergamins, de letra anthiga.

28. Item, un cartapàs escrit ab paper, hon ha diverses "*Copilacions de rathòrica*". Comença: "*Liber Decretorum*".

29. Item, un libre^x de *Rathòrica* escrit ab paper, ab posts de fust. E comença la primera pàgina: "sicut ordo". E fenex: "querere genus". E la penúltima carta fenex: "agitur interposicio".

30. Item, altre libre ab paper, escrit ab paper, qui és apellat^y *Liconiens sobre Boeci*. E comença la primera pàgina: "Boecius iste nobilissimus". E fenex: "et de cuius". E la penúltima carta fenex: "causam providencie".

31. Item, <un> *Albert* ab pergamins, de pocha valor.

32. Item, un *Doctrinal* escrit ab pergamins, de pocha valor.

33. Item, un cartapàs de *Lògica*, de pocha valor.

34. Item, un *Albert de Xixonía* escrit ab paper, de pocha valor.

35. *lf.4v.* Item, un *Troya* escrit ab paper, de mà del dit deffunt.

36. Item, un *Tulli, De officiis*, escrit ab paper, de letre anthiga, de pocha valor.

37. Item, *Iob, De miser<i>a humana*, escrit ab pergamins, de pocha valor.

³⁶ Tenim un altre exemplar del *De officiis* de M.T. Cicero en la nota 4; la indicació de «letre antiga de poca valor» ens fa pensar en un exemplar molt vell i en un estat de conservació pèssim.

³⁷

³⁸ (Ps) Cicero, *Rhetorica*, venuda a fra Pere Basset per 2 lliures i 4 sous (105, 11). Vegeu també nota 3.

³⁹ Sota el títol de «*Reclamationes*» no hem identificat cap obra de Quintilianus, però sí sota el més correcte d'unes *Declamationes majores* que li atribueixen, que consta també a l'inventari inèdit de Bernat d'Esplugues (164, 161). *Les Lletres o Epístoles de Faraó*, obra no identificada, formen la segona de les obres d'aquest volum miscel·lani, comprat, juntament amb un altre llibre (doc. 105, n°s 5 i 6), per un «auditor del legat» per un preu que supera lleugerament el pagat per un altre volum de l'obra de Quintilià (105, 21).

⁴⁰ Vegeu nota 33.

^{41,43} Vegeu nota 12.

⁴² Sobre la problemàtica del títol *Alexandre* o *Alexander*, vegeu: 12, 12.

⁴⁴ Creiem que es tracta del text de Pamphilus, *De amore* (vegeu també 144, 26, de l'inventari de 1432 de Guillem Salvatella).

⁴⁵ Vegeu nota 34.

^{46,47,51} Ens trobem amb *Formularia*, un sense indicació del contingut i un altre que explicita que és «de scriptures reyal», com segurament ho és també el cartipàs o llibre «de *Formas reyal*» esmentat en la nota 51.

⁴⁸ Cartipàs que tracta de *Medicina*.

⁴⁹

⁵⁰ Vegeu nota 29.

⁵¹ Vegeu nota 46.

⁵² Cartipassos amb *Notae grammaticae*.

⁵³ *Privilegia Barchinonae*. Al dret català, un *privilegi* és una disposició d'excepció, concedida pel rei a una població o territori o a una determinada classe de persones, com els nobles, o a un estament de les Corts. Des del 1283 adquiriren caràcter de llei feta a les Corts. El rei i els seus oficials tenien l'obligació de jurar els *Privilegis* d'un lloc, juntament amb els usatges, lleis, constitucions i furs en prendre possessió del càrrec. El més famós d'aquest conjunt de normes és el *Recognoverunt proceres* atorgat per Pere II de Catalunya-Aragó a la ciutat de Barcelona el 1284. La seva transcendència és important: el seu text original, llatí, fou inclòs, posteriorment, a la compilació de *Constitucions i altres drets de Catalunya*, i, ja en època medieval, se'n feu versió catalana, totes dues amb edicions actuals. Constitueix la font més destacada de l'específic dret local de la capital catalana.

⁵⁴ Un nou esment de la *Summa Bernardina*, considerada un tractat anònim, malgrat que es parli d'un «magister Bernardus» o «mestre Bernat» com a autor de l'obra.

⁵⁵ Hem recollit l'esment d'aquest llibre per la descripció codicològica que ofereix: de «forma de registre».

Les escriptures («cartes, processos e manuals») dels dos armaris que segueixen en l'inventari són el resultat de l'actuació escriptuària dels notaris i acostumen a formar part dels llegats de protocols i manuals que feien en llurs testaments, on resultaven beneficiats, gairebé sempre, els membres de la seva pròpia família o els col·legues de l'*ars notariae*.

38. Item, la *Rectòrica de Tulli* escrita ab pergamins, de petita forma. E comença: "et si negociis".

39. Item, un libre escrit ab pergamins, en que són les *Letres de farahó e Reclamacions de Quintilià*. Comença la primera pàgina²: "victurioso principi". E fenex: "elegi materiam". E la penúltima fenex: "ut mo".

40. Item, un cartapàs de *Lògica* de pocha valor.

setembre, 27

Item, atrobam en lo dit scriptori:

41. <Item>, un *Doctrina* <I>, no complit, de pocha valor.

42. Item, un *Alaxandre* de pergamí, de pocha valor.

43. Item, altre *Doctrinal* de pergamins, de pocha valor.

44. Item, un libre *De amore sapiencie* escrit ab pergamins, ab post cubert de negre, ampromptat, ab .V. platons.

45. *lf.5r*. Item, un *Albert de Xixonio* escrit ab paper.

46. Item, un *Formolari* de paper, sotill.

47. Item, altre *Formolari de scriptures reyls*.

48. Item, un cartapàs qui tracta de *Medicina*.

49. Item, altre cartapàs escrit ab paper, qui tracta de la *Spo* <si> *ció dels psalms del Saltiri*.

50. Item, un cartapàs de *Ractòrica*.

51. Item, altre *Formas reyls*.

52. Item, .III. cartapassos de *Notes de gramàtica*.

.....
53. Item, un^{na} cartapàs contenent, en summa, los *Privilegis de la Ciutat de Barchinona*.

.....
54. *lf.5v*. Item, una *Summa Bernardina* escrita ab pergamins, de pocha valor.

55. Item, un libre de paper, de forma de registra, no escrit.

Item, dos armaris en los quals ha diverses scriptures, ço és cartes, processos e manuals.

^a la primera pàgina *interlineat*.- ^b pàgina *interlineat*.- ^c segueix *cancel·lat* segon corandell.- ^d segueix *cancel·lat* paper.- ^e segueix *cancel·lat* e és.- ^f segueix *repetit i interlineat* escrit.- ^g la primera pàgina *interlineat*.- ^h un llibre *interlineat*.- ⁱ segueix *repetit in*.- ^k escrita *interlineat*.- ^l *Institucione interlineat*.- ^m ab altres obres *interlineat*.- ⁿ segueix *cancel·lat* ver.- ^o segueix *cancel·lat* sacri.- ^p ab pergamins *interlineat*.- ^q segueix *cancel·lat* paper.- ^r en ... pàgina *interlineat*.- ^s segueix *cancel·lat* paper.- ^t segueix *cancel·lat* paper.- ^u segueix *cancel·lat* Inquisicions.- ^x de Rathòrica *interlineat*.- ^y segueix *cancel·lat* Liconia.- ^z segueix *cancel·lat* victuri.

^{aa} segueix *cancel·lat* carta.

¹ Vegeu 104, nota 12.

² Vegeu 104, 3.

³ Vegeu 104, 1.

⁴ Vegeu 104, 20.

⁵ Vegeu 104, 4.

⁶ Vegeu 104, 39.

⁷ Aquest text d'*ars dictaminis* sense títol, enregistrat d'altra manera en l'inventari de béns, del qual és autor l'italià Mino o Minotto de Colle, l'adquirí el també notari Pere Suau.

⁸ Vegeu. 104, nota 35.

⁹ *Quaestiones physicae*. Aquest esment s'ha de correspondre a un dels còdexs en què no consta el títol de l'obra de l'inventari: potser el de la nota 19?

¹⁰ Vegeu 104, 27.

¹¹ Vegeu 104, 38.

¹² Vegeu 104, 22.

¹³ Vegeu 104, 7.

¹⁴ Vegeu 104, 13.

^{15,16} Vegeu 104, 6.

¹⁷ Vegeu 104, 30.

¹⁸ Vegeu 104, 17.

¹⁹

²⁰ Un castellà, no sabem si el mateix dels números 8 i 25-26, compra per poc més d'una lliura l'obra del (Ps) Bonaventura, l'*Stimulus amoris*. Es dona la circumstància que aquesta obra no apareix registrada en l'inventari (doc. 104). Sobre aquest títol, vegeu 89, 39.

1425, octubre, 22

Encant públic dels llibres relictes per Antoni de Font, notari i escrivà reial, ciutadà de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants*, 1420-1429, vol. 346, s.n., fols. 39v-41r.
Ed. MADURELL: *Encuadernadores y librerros...*, n^o57.
Ed.parc. MADURELL: *Regesta Biblias...*, n° 27.

1427, abril, 10

1. Primo, un *Doctrinal prosahic*, an Pere Palicer, notari .III. lliures, .XVII. sous.
2. Item, una *Rectòrica de Tuli*, an Pere Andreu, notari . .III. lliures, .XVII. sous.
3. Item, un *Cathalicon* scrit en paper, a micer Pere Malet .X.lliures, .VIII. sous.
4. Item, un *Pere Blasenç*, a ell matexV. lliures, .XIII. sous.
5. Item, <un> *Tulli, De officiis e*
6. <Item>, un altre libre apellat *Apístoles de Farahó*, a un auditor del legat . . .
.III. lliures, .XIII. sous, .VI.
7. Item, un libre apellat *Minus de Colle*, an Suau, notariI. lliura, .II. sous.
8. Item, unes *Stòries troyanes* en latí, a un castellàI. lliura, .VII. sous, .VI.
9. Item, unes *Qüestions de físichs*, a mestre Bernat SartreI. lliura, .XVIII. sous, .VI.
10. Item, .I. *Precià maior*, a un estudiant de LeydaI. lliura, .X. sous.
11. Item, una *Rectòrica de Tulli*, a fra Pere BassetII. lliures, .III. sous.
12. Item, unes *Epístoles de Auzebi*I. lliura, .XIII. sous.
13. Item, una *Bíblie*, a micer Johan de PalomarXI. lliures.
14. Item, un *Cassiodorus variarum e*
15. <Item un> altre libre apellat *Oracions de Tulli*, scrit en pergami e
16. <Item unes> *Oracions de Tulli* en paper, an Pere Candells, notari de
Perpa <n> yàVIII. lliures, .V. sous.
17. Item, .I. *Lincolient sobre lo Boeci*, an Ramon Cubels de LeydaXVI. sous, .VI.
18. Item, una *Geumatria de Euclides*, a un framenor castellàI. lliura, .XIII. sous.
19. Item, un antich *Clausia*XVI. sous, .VI.
20. *lf.40v*. Item, un *Stimulus amoris*, a un castellàI. lliura, .II. sous.

²¹ Vegeu 104, 9.

²² Vegeu 104, 10.

²³ Vegeu 104, 5.

²⁴ Vegeu 104, 4.

²⁵ El valencià Bernat Oliver, O.P. († 1348), bisbe d'Osca, Barcelona i Tortosa, fou autor d'una obra molt difosa, l'*Excitatorium mentis ad Dominum o ad Deum*. Es tracta d'una versió en vulgar d'aquesta obra o d'una altra de diferent? Ens consta l'existència d'una traducció catalana i castellana d'aquest títol, que no és una obra original, segons confessió del mateix autor, sinó resultat de les seves lectures. Això no obstant, la versió catalana conservada és una bella mostra de prosa religiosa medieval. Vegeu també: (292, 50) i (319, 20), entre d'altres.

²⁶ La vaga referència de la compra d'una obra ciceroniana per aquest castellà no ens permet identificar-la amb cap de les comentades en el document anterior, per la qual cosa pot ésser qualsevol d'elles, excepte les ja assenyalades com a presents a l'encant.

²⁷ Vegeu 104, notes 12, 32, 41 i 43 (aquest exemplar en concret és, probablement, un dels tres darrers).

²⁸ Vegeu. 104, 31.

²⁹ Vegeu 104, 24.

21. Item, un *Qintillià*, a mossèn Mont AltIII. lliures, .VIII. sous.

Les quantitats desús scrites dels dits llibres ha rebudes en Pere Rovira, actor e procurador^a dels béns d'en Anthoni Font, ab voluntat dels marmesso <r>s, per mans del dit Guillem ça Coma.

22. Item, d'altre part ha venut lo dit Guillem ça Coma, a micer Barthomeu Sirvent, un *Policrat*, los quals deu lo dit Barthomeu SirventVIII. lliures, .V. sous.

23. Item, .I. altre libre lo qual ha comprat en Matheu Theserach, notari, apellat *De oratori major*, no ha pegatXVIII. sous.

24. Item, un *Tulli, De officis*, sotil, a ell matex, no ha pagat . .I. lliura, .II. sous.

1429, octubre, 13

25. Primo, un libre ape'lat *De contemplació d'en Bernat Oliver* <e>

26. Item, altre libre apellat *Glosa de Tulli*, a un castellàII. lliures, .V. sous.

27. Item, un *Doctrinal* sotil e

28. <Item>, un *Albert*, a un scolàI. lliura, .VIII. sous.

29. Item, una *Philipica de Tulli*, escrita en paperX. sous.

^a segueix cancel·lat d'en.

Inventari inèdit. El *Liber examinationis*... no aporta cap notícia sobre el seu nomenament com a notari. Tot i que es troba a l'Arxiu de la Catedral, es conserven també cinc protocols de la seva activitat a la secció històrica del Col·legi de Notaris, datats entre 1421 i 1426.

¹ L'obra de Guillelmus de Mandagoto, *Libellus de electione facienda*, sol aparèixer esmentada com «Mandagotus». Com ja hem vist sovint, serà un col·lega de Banyaloca, Guillem Jordà, qui l'adquirirà.

² (Ps) Cicero, *Rhetorica ad Herennium*, còdex venut al ciutadà Joan Llull per dues lliures.

³ Seneca, *Epistolae*. L'obra de Sèneca era ben coneguda a Catalunya: tenim constància de la seva existència en nombrosos inventaris, en versions llatines i, més endavant, en versions catalanes. Era un dels clàssics més admirats pels humanistes i les *Epistolae* constituïen l'obra més difosa. Dos textos d'iniciació a la seva tradició manuscrita són l'article de N.G.ROUND, «Las versiones medievales catalanas y castellanas de las tragedias de Séneca», *Anuario Estudios Medievales*, 9 (1974-79), pp. i l'obra de K.L.BLÜHER, *Séneca en España. Investigaciones sobre la recepción de Séneca en España desde el siglo XIII hasta el siglo XVII*, Madrid 1983. Lleonard de Bretons l'adquireix a l'encant públic.

⁴ M.T. Cicero, *De amicitia, De senectute, De paradoxis*. Un altre cop, el notari Mateu Tesarach adquireix obres ciceronianes en una subhasta pública de béns (ja hem constatat la seva presència a la d'Antoni de Font: doc. 104).

⁵ D'Eutropius, autor de les darrerries del segle IV, tenim constància d'un *Breviarium ab urbe condita* (E.BICKEL), epítom de contingut històric; el notari, potser per una ullada massa ràpida al contingut de l'obra, associà el llibre inventariat amb el títol clàssic de Vegetius (*De re militari*); en la recerca dels clàssics, Mateu de Tesarach adquireix també aquest manuscrit.

⁶ Giovanni Boccaccio, *De casibus virorum illustrium*. Aquesta obra de l'humanista itàlia aconseguí el preu de 6 lliures i 12 sous, i, com els llibres anteriors, l'adquirí el notari Mateu de Tesarach.

1426, novembre, 5

Encant públic dels llibres relictes per Antoni de Banyaloca, notari, ciutadà de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants*, 1420-1429, vol. 347, s.n., fols. 5r, 6r.

1427, febrer, 15

1. ... vendidisse discreto Guillelmo Iordani, notarii Barchinone, quendam^a librum^b vocatum *Mandagotus*, scrit en pergamins, de .II. corrondells, ab test e glosa, ab posts cubertas de vert, ab .V. boles a cascuna post, ab .III. gaffets
.I. lliura, .X. sous, .VI. diners

març, 27

2. ... vendidisse honorabili Iohanni Lulli, civi Barchinone, quendam librum vocatum *Rethoricha Tulli*, precio quadraginta solidorum
.II. lliures.

maig, 3

3. ... se vendidisse quendam librum vocatum *Epistole Senece*, Leonardo de Bretons, fratri dicti defuncti, precio unius libre, septem solidorum et sex denariorum
.I. lliura, .VII. sous, .VI.

setembre, 3

4. Primo, un libre appellat *Tulli, De amicitia, De senectute et De paradoxis*, en Matheu Tesarach, notari
.I. lliura, .VIII. sous.

5. Item, un altre libre apellat *Paulus Eutropius, De re militare*, al dit Matheu de Tesarach, notari
.I. lliura, .XIII. sous, .VI.

6. Item, altre libre apellat *Iohannis Bocaci, De casibus illustrium virorum*, al dit Matheu de Tesarach, notari
.VI. lliures, .XII. sous.

⁷ El mercader Bernat Codina adquireix l'obra *De vita et moribus philosophorum* de Galterius Burlaeus.

⁸ Joan Simó, notari de Barcelona, com quasi tots els compradors dels llibres del difunt Banyaloca, pagà 6 lliures i 7 sous per aquest *Formularium* «gros», molt ben enquadernat, que supera àmpliament el preu de molts altres còdexs de la subhasta i que és lleugerament inferior al preu pagat per l'obra de Boccaccio, per la qual cosa creiem que era un formulari molt complet i de bona qualitat.

Completen aquest document alguns dels instruments relacionats estretament amb la lectura que posseïa en Banyaloca (prestatgeries i faristols, bàsicament).

7. Item, altre libre apellat *De vita et moribus philosophorum*, an Bernat Codina, mercaderI. lliura, .XIII. sous, .I.

8. Item, un *Fomolari* gros, ab les cubertes de posts cobertes de cuyro negre, ab .X. claus, .V. a cada part, an Johan Simon, notariVI. lliures, .VII. sous.

.....
octubre, 3

Primo, dues posts apter per tenir libresVIII. sous.

.....
novembre, 13

Primo, un feristolet de fusta de roura de Flandes, ab una risa al mig, en G < uillem > Jordà, notariIII. sous.

.....
Item, dues posts de fust de pi, abtes a tenir libres, en P < ere > ParaladaIII. sous, .VIII.

Item, un feristolet patit, sotil, al dit ParalladaI. sou.

^a quendam interlineat.- ^b segueix cancel·lat seq.

¹ El títol (*Dispenser, Dispensarium*) no ha pogut ésser identificat en els catàlegs consultats, però sembla una mena de *Receptari de medicina*. Sens dubte, són les biblioteques de metges i apotecaris les que ofereixen més dificultats a l'hora de ser estudiades.

² Serapion és el nom pel qual es coneix a Occident el metge siri Johannes Mesue, *el Jove* († s.IX), autor d'un *De simplicibus medicinis seu Aggregator*, text mèdic que va gaudir d'una gran popularitat a tota l'Edat Mitjana a partir de la versió llatina difosa per Simon Januensis. A partir d'aquesta, se'n van poder realitzar d'altres com aquesta versió catalana.

³ La identificació d'aquest mestre Nicolau també presenta dificultats. Sabem que, dins la literatura mèdica, Nicolaus Salernitanus (o da Reggio, † 1350), metge calabrés que possiblement estudià a l'Escola de medicina de Salerno, es va ocupar de traduir i de glossar algunes obres de Galenus i Hippocrates, i és autor d'un conegut *Antidotarium* (vegeu un *incipit* en català semblant al d'aquest registre: 166, 10). Es tracta realment d'aquest autor?

⁴ *Receptari de medicina*.

⁵

⁶ Vegeu què vàrem dir en parlar d'un altre còdex de Johannes Mesue, i la possible atribució a dos autors homònims, que posseïa el també apotecari Francesc Ferrer (42, 5).

⁷

1428, agost, 16

Inventari dels llibres relictos per Pere Company, apotecari, ciutadà de Barcelona.

ACB. Julià Roure, *Plec d'inventaris i encants*, 1421-1446, vol. 521, plec n° 7, fols. 13v-14r.

Primerament, en ... de la casa la qual lo dit defunt tenie a loguer del honrat n'Esteve
ça Torra, ciutadà de Barchinona, situada en lo carrer dels Speciers de Barchinone:

.....
Item, en una caixa qui és en la cambre contigua al dit menjador, ja demont
inventariada, atrobem les coses següents:

1. Primo, .I. libre de paper, cubert de posts engrutades cubertes de pell negra,
appellat *Dispenser*. La primera carta del qual libre comensse en letres menudes vermelles:
"adsit principio santum matridatum, et cetera". E feneix la dita carta en letres negres:
"bedelli". En la derr<er>ia del qual libre ha algunes *Receptes*.

2. *lf.14r*. Item, .I. altre libre^a escrit en paper, cubert de posts engrutades cubertes de
pell verda, appellat *Seenidor de Serempio*. La primera carta del qual libre comense en letres
vermejes menudes: "comensa lo libre". E feneix la dita carta en letres negres: "E a sa". La
derrere carta del qual libre comensa: "prin del marbre blanch". E feneix: "laugerament e
suau".

3. Item, .I. altre libre escrit en paper, cubert de pergami, appellat *Nicholau*. La
primera carta del qual libre comensa: "com jo mestre Nicholau". E feneix: "de temprada
disposició". La derrere carta del qual libre comense: "ovil in mortario". E feneix: "fiat
pulvis".

4. Item, .I. altre libre^b escrit en paper, cubert de posts engrutades, on ha moltes
Receptes.

5. Item, .I. altre libre cubert de posts de fust cubertes de pell vermella, escrit en paper,
appellat *Torcule de Grècia*. La primera carta del qual libre comensa en letres^c negres: "açí
comensa lo libre". E feneix: "olemes del cap". E la derrere carta^d del qual libre no^e acabada
feneix: "viandes contràries".

6. Item, .I. altre libre cubert de posts engrutades cubertes de pel vermella, escrit en
paper, appellat *Abemesua*. La primera carta del qual libre comensa: "procelavimus usque
huc". E feneix: "cuantocumque ad hoc aliud ". La derrere carta del qual libre comensa^f:
"minera et est locus egribus appropriate".

7. Item, .I. altre libre cubert de pergamí, escrit en paper, appellat *Sinònimes de Artamisia*.

^a segueix cancel·lat appella <t>.- ^b segueix cancel·lat appella <t>.- ^c segueix cancel·lat vermelles.- ^d carta interlineat.- ^e no acabada interlineat, damunt de comensa cancel·lat.- ^f segueix cancel·lat en.

¹ Matfre Ermengaut de Béziers, *Breviari d'amor*, amb miniatures segons el programa iconogràfic específic d'aquest títol («e és lo dit libre istoriat de diverses istòries segons lo *Breviari d'amors*»).

² Exemplar en català de les *Vitae sanctorum patrum*.

³ *Psalterium*, miniat al començament i caplletrat d'or i d'atzur.

1428, setembre, 6

Inventari dels llibres relictos per Joan Gener, donzell.

AHCB. *Arxiu notarial I.6*, notari Pere Pellicer, s.n., s.f.
Ed.parc. MADURELL: *Miscelánea luliana*, n° II,4.
Ed.parc. MADURELL: *Mss. Eiximinians*, n° 10.
Ed.parc. MADURELL: *Docs. de archivo.2*, n° 12.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 58.

setembre, 20

En una casa appellada scriptori, la qual és devant, e^a après la cambra maior, devant la carrera e devant un porxo^b, en lo qual eren les coses següents.

Primo, en una part del scriptori, en los respalles de fust con drap de pinzel, pintat de diverses pintures de juntes e de torneys de largueria, de una cana e mije ho entorn:

.....

1. *l.c.f.* <Primo>, un libre ab cubertes de fust, ab un tenquador d'argent, e ab tres platons d'argent smaltats sclaffats en cascuna post, appellat *Breviari d'amors*, scrit en pergamins, a corondels. E començe en lo primer corondel de la primera pàgina de la primera fulla: "lo mestre pregue Nostre Senyor". E en lo negre començe: "Per ço cascun lo seny e l'anteniment". En la derrera línia del segon corondel feneix: "en ma condició me trop". E feneix lo dit libre en lo derrer corondel: "qui viu e regne sus al cel per infinita secula seculorum. Amen". E és lo dit libre istoriat de diverses istòries segons lo *Breviari d'amors*.

2. Item, un altre libre ab posts de fust, ab cinch platons de lautó en cascuna post, ab .V. tanquadors de lautó, scrit en paper de forma maior, appellat la *Vida dels Sants Pares*, scrit a corondels, en gran volum. E comence en lo primer corondel de la primera pàgina en lo vermell: "Ihesús. En nom de Nostre Senyor". En lo segon corondel de la dita pàgina en lo negre: "com entre molts sie stat gran dupte". E feneix en la derrera pàgina acabada en lo derrer corondel: "e aytals persones jamés no poden".

3. Item, un altre libre ab cubertes de fust^c vermelles, sens tancadors, appellat *Saltiri*, e és istoriat al començament. E comença en la primera feria: "Beatus vir". E és caplatrat de lletres d'or e de adzur blau. E fenex en la derrera pàgina en un troç de la Evangeli de sent Johan. E après e ha algunes coses.

⁴ Johannes Gallensis, *Summa collationum*, en romanç.

⁵ No és l'únic testimoni d'unes *Cròniques d'Espanya* en el nostre treball.

⁶ *Evangeliarium (Liturgica)* en català. L'instrument original no va recollir tota la descripció.

⁷ Ramon Llull, *Doctrina pueril*.

⁸ Ovidius, *Epistolae*.

⁹ (Ps.) Aristoteles, *Secretum secretorum*.

¹⁰ Efectivament, coneixem *le Livre de Sydrac le philosophe* (o *Livre de la fontaine de toutes sciences*), enciclopèdia en prosa francesa, redactada entre 1268-1291, que va gaudir de gran èxit (especialment a França; aquest no és l'únic esment del nostre treball: un personatge anònim, molt probablement el prevere Jaume Salom, en disposava d'un altre: 206, 1).

¹¹ F. Eiximenis, *Regiment de prínceps..* (o *Dotzè del Crestià*).

¹² Versió en català dels *Soliloquia* d'Augustinus.

¹³ Llibre, o més aviat quadern, de *Cant*. El notari va anotar l'element estètic que més crida l'atenció: una caplletra inicial d'or i d'atzur.

¹⁴

¹⁵ Ramon Llull, *Fèlix* (= *Libre de meravelles*). Tot i recollir els manuscrits lul·lians, MADURELL no va incloure aquest títol, un dels pocs testimonis del nostre treball.

¹⁶ El *Thesaurus pauperum* de Johannes papa XXI.

¹⁷ Tenim un altre testimoni d'aquest esment en el nostre treball (120, 7), però les dades no ens hen permès identificar-lo (Galterus de Castilione, per exemple, no té cap obra de títol semblant).

4. Item, un libre ab cubertes de fust cubertes de cuyro vermel enpremtat, ab cinch bulles en cascuna post e quatre guaffets, scrit en paper^d de forma maior, a corondels. E comença en la primera /c.f. pàgina de les rúbriques, en lo primer corondel: "Aquest libre és appellat *Summa de col·lacions*". E° axí mateix començe en lo primer corondel del dit libre: "com lo doctor ho prehicador del Evangeli". E feneix en lo derrer corondel de la dita pàgina: "devem-la amonestar". E feneix lo dit libre en lo derrer corondel acabat de la derrera pàgina: "deu a^f ministrar lo doctor ho prehica < dor >".

5. Item, un altre libre ab cubertes de fust cubert de cuyro blau, ab dos tanquado < r > s, scrit en pergamins, a corondels, appellat *Istòries de Spanya*. E començe en lo primer corondel de la primera pàgina, en lo vermell: "Açí comencen les cròniques". E en lo negre: "segons havem". E feneix en lo primer corondel de la primera pàgina: "la conversació de sant Pau".

6. Item, un libre de cubertes de cuyro, scrit en paper, appellat *Evangelis*, en pla. E començe en la primera pàgina: [...] ^s.

7. Item, un altre libre ab cubertes de fust, cubert de cuyro negre, appellat *Doctrina pueril de mestre Ramon Lull*.

8. Item, altre libre scrit en paper, ab cubertes de cuyro negre, ab .V. platons e dos tanquadors, appellat *Letres d'Ovidi*.

9. Item, altre libre ab cubertes verdes, ab^h un tanquador, ab cubertes verdes, scrit en pregamins, a corondelsⁱ, appellat *Secreta secretorum*.

10. Item, un altre libre, ab cubertes de cuyro blanch, ab dos tanquadors, scrit en paper, a corondels, appellat lo *Libre de Sidrach lo Philòsoff, Fontana de sciència*.

11. /c.f. Item, un altre libre ab cubertes de cuyro vermel, ab cinch bolles, ab dos tanquado < rs >, scrit en paper^k, en pla, appellat *Libre de Regiment de Príncipe*.

12. Item, altre libre ab cubertes de cuyro vermel empremta < t >, ab .V. bolles en cascuna post, ab dos tanquadors, scrit en paper, en pla, a corondel < s >, lo qual és appellat *Soliloquium de sent Agustí*.

13. Item, altre libre ab cubertes vermelles enpremtades, ab dos tanquadors, scrit en pregamins, e són set fulles. Lo qual és *libre de cant*, ab un^l capletre al començament d'or e d'etzur.

14. Item, altre libre ab cubertes de cuyro vert, ab dos tanquadors, scrit en pergamins, a corondels, appellat *Ordonament de les paraules dels philòsoffs*.

15. Item, altre libre ab cubertes de cuyro blanch, ab .III. tencadors de cuyro, scrit a corondels, appellat *Fèlix*.

16. Item, altre libre sotil, scrit en paper e pergamins, appellat *Thesaurus pauperum*.

17. Item, un libre petit, ab cubertes de cuyro vert, en paper, appellat *Remembrança de la mort*.

¹⁸ El gènere de la «literatura de viatges», com l'anomena alguna Història de la literatura, compta amb alguns autors i títols l'objectiu dels quals és descriure els llocs de Terra Santa.

¹⁹ Comuns a molts inventaris són també els esments genèrics de llibres d'*Astrologia* (vegeu també la nota n° 36).

²⁰ Un de tants títols atribuïts al beat mallorquí Ramon Llull.

²¹ Esment explícit d'un llibre de *Música* o d'*Art de corn*.

²² Un nou (Ps.) Eiximenis, la *Doctrina compendiosa*.

²³

^{24,26} Arnau de Vilanova, *De regimine sanitatis*.

²⁵ Els Pinós eren un llinatge de l'estament noble català, originari de la Cerdanya i del Berguedà, però entre els seus membres no se n'esmenta cap relacionat amb un *Càstig* (bé com autor o com a persona sobre la qual va recaure aquell *Càstig*).

²⁷

²⁸ Els llibres devocionals de *Cobles i llaors a la verge Maria* són freqüents en els inventaris.

²⁹ Bernat Metge, *lo Somni*.

³⁰ *De agricultura* de Palladius (del qual existia una versió catalana).

³¹

³² Els llibres de *Dialogi* compten amb molts autors. N'és un bon representant Gregorius Magnus, però cap dada no ens permet identificar-lo amb l'autor d'aquest volum.

³³ *Fets o Treballs d'Hèrcules*, tenim algun altre testimoni en l'apèndix.

³⁴

³⁵ *De perellar de menjar* és, pel que sembla, un tractat de contingut gastronòmic. No ens n'hem de sorprendre: n'hem trobat d'altres en el nostre apèndix (per exemple, 11,9 - 126,9 i 210,3).

18. *l.c.f.* Item, altre libre ab cubertes de cuyro ne[n]gre, escrit en pergamins, appellat *De les meravelles de la Terra Sancta*.

19. Item, altre libre, ab cubertes de cuyro vermel, ab un tenquador, escrit en paper, appellat *Strologia*.

20. Item, altre libre ab cubertes de cuyro vermel, ab dos tencadors, la un trenquat, escrit en paper, appellat *Libre contre Antichrist d'en Ramon Lull*.

21. Item, altre libre ab cubertes de cuyro vermell, ab dos tancado <r>s, escrit en pergamins, la qual libre és de *Música ho Art de corn*.

22. Item, altre libre ab cubertes de cuyro vermel, ab dos tencado <r>s, la un trencat, escrit en paper, appellat *Doctrina Compendiosa de mestre Ffrancesch Aximeno*.

23. Item, altre libre ab cubertes de cuyro vermel, escrit en paper, escrit en latí, lo qual és appellat *Galter d'amor*.

24. Item, altre libre ab^m cubertes de cuyro vermell enpremtat, ab .V. bolles d'argent en cascuna post e ab un tenquador d'argent, escrit en pergamins, a corondels, lo qual és appellat *Libre de Regiment de Sanitat, ordonat per mestre Arnau de Vilanova*.

25. Item, altre libre, ab cubertes de cuyro vermel, ab dos tenquadors, escrit en paper a bordons, appellat *Càstich d'en Pinós*.

26. *l.c.f.* Item, altre libre, ab cubertes de cuyro vermel enpremtat, ab tencadors de seda, escrit en pergamins, *Pròlech de Regiment de Sanitat*.

27. Item, altre libre ab cubertes de cuyro vermel enpremtat, ab un tencador, escrit en pergamins, appellada *Doctrina de parlar e de cal <l>ar*.

28. Item, altre libre cubert de cuyro vert, ab dos tencadors, escrit en paper, appellat *Cobles de la Verge Maria*.

29. Item, altre libre de cuyro vermel ab dos tenquadors, escrit en paper, appellat *Somni d'en Bernat Metge*.

30. Item, altre libre, ab cubertes de cuyro vermel ab dos tenquadors, escrit en paper, a corondels, appellat *Libre de Agricultura*.

31. Item, altre libre ab cubertes de cuyro negre, ab dos tenquadors, appellat *Istòria d'Antichrist*.

32. Item, altre libre cubert de pergamí, ab quatre boles en cascuna post, ab un tenquador de seda, escrit en paper, a corondels, appellat *Libre dialogorum*.

33. Item, altre libre cubert de cuyro blau, ab dos tenquadors, escrit en paper, appellat *Fets d'Èrcules*.

34. Item, altre libre cubert de cuyro vermel, ab cinch boles en cascuna post e ab dos tenquadors, escrit en paper, appellat *Breu dictat de contemplació teologalment dictat*.

35. *l.c.f.* Item, <altre> libre ab cubertes de cuyro blanch, libre appellat *De perellar <e> de menjar*.

³⁶ Segon text d'aquesta temàtica: vegeu nota nº 19.

³⁷ No creiem que aquest text de *Nodriment d'infants* sigui un manual domèstic de pediatria o puericultura «avant la lettre», sinó més aviat un manual pel nodriment intel·lectual dels nens (probablement amb lliçons gramaticals i exemples moralitzadors, a l'estil de la *Doctrina pueril* lul·liana i la *Doctrina moral* de Nicolau de Pacs).

³⁸

³⁹ El mateix notari qualifica de prou dolents aquests *Set salms* en pergamí.

⁴⁰ *Llibre d'Hores de la verge Maria*.

⁴¹ El gairebé omnipresent *Flores sanctorum*.

⁴² Llibre de *Constitutiones* sense determinar.

⁴³ Eiximenis és autor d'una *Vida de Jesucrist* en català però, sense la declaració expressa d'autoria, pot tractar-se de qualsevol dels textos hagiogràfics que circularen a l'època.

⁴⁴ El notari no identifica el llibre i es limita a afirmar que «és de *Sglésia*»: nosaltres no podem superar-lo.

⁴⁵ L'interès d'aquest volum rau en el fet que es tracta d'un llibre poètic en francès.

36. Item, altre libre ab cubertes de cuyro blau, scrit en paper, appellat *Libre de Strologia*.
37. Item, altre libre cubert de cuyro vermel, ab un tencador, appellat *Nodrint* d'infants.
38. Item, uns *Vesprals*, cuberts de cuyro vermel, lo qual ésⁿ en pergamins.
39. Item, uns *Set Salms* en pergamí, prou dolents.
40. Item, unes *Hores* en pergamins, cubertes de cuyro vermel, ab dos botons de perles, ab floch de seda blanca e verda.
41. Item, un altre libre cubert de cuyro vermel, ab .V. boles en cascuna part, ab dos tenquadors de seda, scrit en paper, a corondels, appellat *Flors sanctorum*, scrit en paper, de forma maior.
42. Item, altre libre cubert de cuyro vert, ab cinch boles, ab dos tencadors, scrit en paper, a corondels, appellat *Constitucions*.
43. Item, un libre cubert de cuyro vert, ab un tenquador, scrit en paper^o, mètrich, lo qual és de la *Vida de Jhesu Christ*.
44. Item, altre libre scrit en pergamí, a corondels, és *de Sglésia* e és antich.
45. Item, altre libre en pergamins, lo qual és *Cançoner francès*.

^a e après interlineat.- ^b segueix cancel·lat ere.- ^c segueix cancel·lat s cu.- ^d segueix cancel·lat a co.- ^e segueix cancel·lat és.- ^f al costat de la a, segueix cancel·lat d, i la resta de la paraula és separada.- ^g la resta de l'instrument no va ésser copiada.- ^h ab un tanquador interlineat.- ⁱ segueix cancel·lat E comença en lo primer corondel de la primera pàgina.- ^k segueix cancel·lat a coror app.- ^l segueix cancel·lat ab.- ^m segueix cancel·lat cuyro.- ⁿ segueix cancel·lat de.- ^o segueix cancel·lat n mes.

¹ El *Doctrinale* d'Alexander de Villadei. En Bartomeu Altanell, prevere, l'aconsegueix en la seva quarta i darrera adquisició de llibres (110, 10). Com veurem, molts dels textos de la llibreria de Pere Jeroni són per a l'aprenentatge de la gramàtica.

² Nous textos gramaticals: els *Disticha* del (Ps) Cato, el *De contemptu mundi*, i el *Tobias* de Matthaëus Vindocinensis (la seva venda ens ha permès completar aquesta descripció: 110, 5). El notari va oblidar-se d'annotar el nom del comprador a l'espai en blanc que va deixar a l'instrument original.

³ El prevere Altanell adquireix aquest volum de *Logica vetus et nova* (110, 11).

⁴ Novament, és el prevere Altanell la persona que compra aquesta *Lectura* sobre el *Doctrinale* (110, 7), per la qual va pagar només 4 sous.

⁵ Tot i que a la subhasta també s'enregistra la venda d'un *Psalterium* (110, 1: és la primera compra que realitza Bartomeu Altanell), el color de les cobertes no coincideix. Es tracta d'una negligència del notari?

⁶ En Joan Quintà, prevere de la Cort reial, adquireix aquest exemplar de l'*Stimulus amoris* del (Ps) Bonaventura per 4 sous (110, 2). Sobre aquest títol, vegeu 89, 39.

⁷ *Diurnale (Liturgica)*. Pere Sunyer, que està amb mossèn Cortina, domer de la Seu, l'adquirí a la subhasta (110, 4).

⁸ Aquesta *Lectura super Logicam veteram* pot identificar-se amb la *Lectura de tractats* que forma part del lot de llibres que compra el llibreter Guillem Comes (110, 12).

⁹ *Breviarium*. Tenim tres esments homònims a l'encant: un primer, que és molt probable que pugui identificar-se amb aquest, comprat per Ramon de Luna, prevere de la Seu (110, 8); un segon, venut a un rector desconegut de l'església de Sant Jaume de Barcelona (110, 3); i un tercer *Breviarium* de la subhasta (110, 9) que coincideix plenament amb el de la nota n° 18 d'aquest mateix document.

¹⁰ La venda d'aquests *Psalmi vesprales* i *Officium defunctorum* a en Jaume Desplà, prevere barceloní, també és enregistrada a la subhasta (110, 6).

¹¹ Amb el nom de *Verbal* coneixem una obra de Petrus Blesensis, representant de l'*ars dictandi* italià. Les referències de què disposem sobre aquest títol, publicades i inèdites, són escasses (vegeu, per exemple: 164,96 i 214,14). D'aquest llibre, inacabat, no queda constància a l'encant.

¹² Recollim que es tracta d'un llibre en vers sense començament ni final, el nom del qual no és consignat, tal com fa el notari que l'enregistrà.

¹³ Evrardus Bethuniensis, *Graecismus*. Forma part del lot venut al llibreter Comes (110, 12).

¹⁴ Text parcial del *Tobias* de Matthaëus Vindocinensis; abans ja n'hem esmentat un de sencer (vegeu nota n° 2).

¹⁵ Quatre quaderns de la *Historia destructionis Troiae* de Guido de Columna. A la subhasta no queden notícies ni d'aquest registre ni de l'anterior.

¹⁶ *Tractatus*, presumiblement de *Logica* (110, 12).

¹⁷ Ovidius, *Epistolae*. Tant aquest esment com l'anterior -més els de la nota 13 i possiblement el de la n° 8 d'aquest mateix instrument-, formen part del lot adquirit pel llibreter Comes (110, 12).

1428, desembre, 29

Inventari dels llibres relictos per Pere Jeroni, prevere beneficiat de la Seu de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.6, s.n., fols. 2r-2v.

lf.2r. Primo, atrobam en lo alberch o habitació^a de en na Francescha, muller d'en Antoni Ballester, quondam, ballester ciutedà de Barchinona, qui és prop de la carniceria de la ovella de Barchinona, on lo dit deffunt finà sos dies, los béns següents:

-
1. <Primo>, .I. libre ab posts, scrit en pergamins, appellat *Doctrinal*, de poca valor.
 2. Item, .I. libre scrit en paper, ab cubertes engrutades, appellat *Thobias*, ab .I. tros del^b *Cathó*.
 3. Item, altre libre scrit en pergamins appellat *Lògica nova e vella*.
 4. Item, altre libre scrit en paper, ab cubertes verdes, appellat *Lectura de Doctrinal*.
 5. Item, .I. libre poch, ab cubertes vermelles, appellat *Saltiri*.
 6. Item, altre libre scrit en paper appellat *Stimulus amoris*.
 7. Item, altre libre de forma poca appellat *Diornal*.
 8. *lf.2v.* Item, altre libre scrit en paper appellat *Lectura de Lògica vella*.
 9. Item, .I. *Breviari* scrit en paper e en coerns, squinçat, de poca valor.
 10. Item, .I. libre scrit en pergamins, sens cubertes, appellat *Psalms vesprals* ab *Offici de morts* e altres cosas.
 11. Item, .I. libre scrit en paper appellat *Verbal*. E comença: "augeo ges", e no és complit.
 12. Item, .I. libre scrit en paper, mètrich, qui no ha començament ni fi.
 13. Item, .I. libre scrit en paper appellat *Ebreart*.
 14. Item, .I. tros del libre appellat *Thobias*.
 15. Item, .VIII. sisterns en paper scrits de las *Istòrias Trojanes*.
 16. Item, .I. libre appellat *Tractats* scrit en pergamins.
 17. Item, .I. libre appellat *Ovidius, Epistolari*.
-

¹⁸ No hi ha equivocació possible en identificar aquest *Breviarium secundum usum Barchinonae* amb l'adquirit per Antoni Oliva, beneficiat de la Seu que està amb mossèn Gabriel Palou, cabiscol de la mateixa Seu (110, 9). El preu, 29 lliures, ja ens confirma l'alt valor econòmic d'aquest còdex.

18. Item, .I. libre scrit en pergamins, a^c dos colondells, ab posts cubertes de cuyr vermell picades, appellat *Breviari de Regla nova segons lo bisbat de Barchinona*, ab dos tencadors ab los caps d'argent daurats. E en lo principi és lo *Compter*. E comença lo dit *Breviari* en letre vermella: "Incipit cursus de istoriis lectionibus et antiphonis". Et in nigro incipit: "notandum est quod si calende". E en lo mig del dit *Breviari* ha algunes missas votivas. E feneix lo dit libre: "item, in festis tercium lectionum et in diebus ferii alibus cum uno illam".

^a segueix cancel·lar de la obra.- ^b segueix cancel·lar Cot.- ^c a dos colondells interlineat.

- ¹ Vegeu 109, 5. Seguiran altres compres per part d'Altanell (vegeu n°s 7, 10 i 11).
- ² Vegeu 109, 6.
- ³ Vegeu 109, 9 (tot i que és poc probable que es tracti d'aquest volum).
- ⁴ Vegeu 109, 7.
- ⁵ Vegeu 109, 2.
- ⁶ Vegeu 109, 10.
- ⁷ Vegeu 109, 4.
- ⁸ Vegeu 109, 9.
- ⁹ Vegeu 109, 18.
- ¹⁰ Vegeu 109, 1.
- ¹¹ Vegeu 109, 3.

1429, gener, 14

Encant públic dels llibres relictos per Pere Jeroni, prevere beneficiat de la Seu de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.6, s.n., fols. 4v-5r.

-
1. *lf.4v.* Primo, .I. libre escrit en pergamins, de la forma menor, appellat *Psaltari* e ab altres obres^a, ab posts de fust cubertes de cuyre vert, an Barthomeu Altanell, prevere de BarchinonaXV. sous, .VII.
 2. Item, .I. libre escrit en paper, ab cubertes engrutades, appellat *Stimulus amoris*, an Johan Quintà, prevere de la cort de BarchinonaIII. sous.
 3. Item, alguns quinterns de *Breviari* escrits en paper, de la forma menor, al rector de sant Jacme de BarchinonaIII. sous.
 4. Item, .I. libre escrit en pergamins, de la forma menor, appellat *Diornal*, an Pere Sunyer, qui stà ab mossèn Cortina, domer de la dita SeuVI. sous.
 5. Item, .I. libre escrit en^b paper appellat *Cathó e Contemptus e Thobias*, an [...] f .
..... .II. sous.
 6. Item, .I. libre escrit en pergamins appellat *Vesprals* ab *Offici^d de morts* e ab altres obres, an Jacme dez Pla, prevere de BarchinonaIII. sous, .II.
 7. Item, .I. libre escrit en paper appellat *Lectura de Doctrinal*, an al dit Barthomeu AltanellIII. sous.
 8. Item, .I. *Breviari* qui stà en sisterns escrits, en paper esquinqats e mal coernats, an Ramon de Luna, prevere de la dita SeuIII. sous, .III.
 9. *lf.5r.* Item, .I. libre escrit en pergamins^c, a dos colondells, appellat *Breviari de la Regla nova segons lo bisbat de Barchinona*, <ab posts cubertes> de cuyr vermell picades^f, ab tencadors <d'argent sobre> daurats e^s ab cuberta de drap de li, an Anthoni Oliva, benefiçiat en <la dita Seu, qui> stà ab mossèn^h Palou, cabiscol de la dita Seu
..... .XXVIII. lliures.
 10. Item, .I. libre escrit en pergamins appellat *Doctrinal*, al dit Barthomeu Altanell, prevere [...] ⁱ.
 11. Item, .I. libre appellat *Lògica nova e vella* escrit en pergamins, al dit Barthomeu Altanell [...] ⁱ.
-

¹² Vegeu 109, 13, 16 i 17 (i possiblement també n° 8). A l'inventari queda sense localitzar l'*Alexandre* (la identificació del qual planteja problemes: vegeu 12, 12).

12. Item, .I. Alexandre e .I. Ebreart, *Tractats, Lectura de tractats e Ovidius, Epistolari*, an Comes libraterV. sous, .I.

^a obres interlineat, damunt de cosas cancel·lat.- ^b segueix cancel·lat pergami.- ^c el notari oblidà d'anotar el comprador del còdex, per la qual cosa segueix un espai en blanc.- ^d Offici ... e interlineat.- ^e segueix cancel·lat escrit.- ^f picades interlineat, damunt d'emprentades cancel·lat.- ^g e ab ... de li interlineat.- ^h segueix cancel·lat lo Cabiscol de la Seu.- ⁱ una taca d'humitat al marge dret de l'original impedeix la lectura del preu de venda d'aquests dos còdexs.

111 Inventari fra Berenguer Martí

¹ *Breviarium (Liturgica)*. Destaquem que és l'única referència a una «lletra escolàstica» en tot l'apèndix documental.

² *Llibre d'Hores de la verge Maria*, de forma «fort petita», és a dir, molt petita.

³ L'*incipit* és massa genèric com per a determinar-ne la identificació.

D'entre els béns que es troben al celler, a més d'aquests pocs llibres, hem recollit l'aviram i dos parells d'ulleres amb stoigs de cuir inclosos.

1429, maig, 18. Sant Climent, diòcesi de Barcelona.

Inventari dels llibres relictos per fra Berenguer Martí, prior de l'Ordre de sant Agustí al Garraf, diòcesi de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants, 1420-1429*, vol. 347, s.n., fol. 5v.
Ed. parc. MADURELL: *Manuscrits...*, nº 59.

En lo seller

.....
Item, .V. gallines e un gal.

1. Item, un *Breviari* escrit en paper, de letre scolàstica, e en la sua primera part és lo *Compter*, inclús dins .VI. cartes. Aprés segueix-se la orda del dit. Lo qual comença en latre negre: "in vigilia nathalis Domini". E fenex en la primera pàgina: "oratio ferialis et sich". E en la penúltima carta fenex: "trofea clarificante". Lo qual és^a ligat ab posts de paper angrutades, ab coberta de pell verda.

2. Item, unes *Ores* scrites en pergamins, de forma fort petita, ligades ab posts de fust cuberta de pell vermella empremtada, ab gaffet de lautó. Les quals *Ores*^b fenexen en la primera carta: "et in secula". E fenexen en la penúltima: "ad virginem".

Item, dos parels de ulleres ab son stoix de cuyro.

3. Item, un libre escrit en paper qui comença: "Déus Pare poderós". E fenex en la primera pàgina: "de aquell sant". Cobert ab posts angrutades.

^a segueix cancel·lat lit.- ^b segueix cancel·lat començen.

¹ Llibre d'*Orationes*, «e altres bones cosas» afegeix el notari, entre les quals sembla que hom pot identificar una mena de *Flores psalmorum*.

² *Breviarium (Liturgica)* «complit», és a dir acabat.

³ *Constitutiones sinodales Barchinonae*.

⁴ *Elucidarium* d'Honorius Augustodunensis. Com ja vam recollir en el nostre treball, són molts els llibres que presenten un pèssim estat de conservació, alguns amb fulls i cartes que «envides se pot legir», és a dir, que amb prou feines es llegeixen.

⁵ Llibre de *Sermones*.

⁶ L'*incipit* ens ha permès identificar aquest llibre amb el *Liber sermonum* de Jacobus de Lausanna, O.P. (tal i com recull parcialment l'*explicit* transcrit a l'instrument).

1429, agost, 5

Inventari dels llibres relictos per Bernat March, prevere beneficiat de l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona.

ACB. Julià Roure, *Secundus liber inventariorum*, 9 setembre 1428-5 desembre 1431, vol. 512, fols. 85r-86r.

Item, dalt en lo menjador, qui és prop la primera scala...

.....

1. <Primo>, un libre de paper, antich, on ha moltes *Oracions* e altres bones cosas, cubert de posts engrutades cubertes de pell verda. Lo qual comensa en la primera carta qui és escrita: "comensa oració pro Rege eligendo". E feneix: "referamus per do". La derrera carta del qual libre comensa: "flos *Psalterii*". E feneix: "decem vicibus cum Pater Noster et Ave Maria".

2. Item, .I. libre de paper, cubert de posts cubertes de pell verda, appellat *Breviari*. E és tot bé complit. En lo comensament del qual libre és lo *Compter* e après comensa la primera carta del dit *Compter*: "ordinatum fuit per Reverendum Patrem". E feneix: "et hoc nisi ipse octabe beate Marie". La derrera carta del qual libre comensa: "beatus Ieronimus in mundo disposuit". E feneix: "per omnia secula seculorum. Amen".

3. *lf.85v*. Item, .I. altre libre de paper, antich, cubert de pergami, appellat *Constitucions sinodals*. La primera carta del qual libre és intitulada: "*Constitutiones sinodales Barchinone*". E comensa: "Ffranciscus Enfatii, decretorum doctor". E feneix: "in consilio Ilerdensis". La derrera carta del qual libre comensa: "gandas. Et aliis arbitrium ipsius". E feneix: "super eos faciat promtiores".

4. Item, .I. libret petit de pergami, cubert de canyamaç. Lo qual comensa en la primera carta: "incipit prologus *Elucidarii*". E feneix: "trinitas unus Deus". La derrera carta del qual libre envides se pot legir.

5. Item, .I. libre^a de *Sermons* scrit en paper, cubert de pergami, antich. Lo qual comensa en la primera carta: "civitas parva et pana". E feneix: "Ihesus Christus". La derrera carta del qual libre comensa: "resisten semper nobis assistunt". E feneix la dicta derrera carta, qui no és acabada: "set opere veritate".

6. Item, .I. altre libre appellat *De vita et conversacione Ihesu* scrit en paper, cubert^b de pergami. La primera carta del qual libre comensa en letres vermeyes: "Christo confixus sum". E feneix en letres negres: "formositate decorum". La derrera carta del qual libre comensa: "que sunt scilicet". E feneix: "de Ordine Fratrum Predicatorum".

⁷ *Formularium*.

⁸ *Missale (Liturgica)*.

⁹ Nou llibre de *Sermones*.

¹⁰ Curiós llibre, en paper, de *Oracions i Conjuracions*, al final del qual hi ha cosit un petit quadern, en pergamins, que tracta de la *Conjuració dels núvols*.

¹¹ *Psalmi vesprales*.

¹² Quaderns parcials d'un *Sacramentarium (Liturgica)* «e de altres cosas».

7. Item, .I. *Formolari* molt antich, de poca valor, escrit en paper, cubert de pergamí.

8. Item, .I. *Missal* escrit en pergamins^c, cubert de posts de fust. Lo qual comensa en la primera carta: "excita Domine quesumus". E feneix: "devocionis vostre". La derrera carta del qual libre comensa: "nat Deus per". E feneix: "precepturum per Dominum".

9. Item, .I. altre libre de pergamins, cubert de posts de fust cubertes de pell *lf.86r.* vermella, qui és de *Sermons*. En la primera carta del qual libre és la rúbrica del dit libre. E comensa: "sermo de symbolo laycis". E feneix la dita carta: "solent vitatibus gregatum ad". E comensa^d la derrera carta del dit libre: "nunc tamen penitus interfici". E feneix: "per .o<mnes> s<ecula> seculorum".

10. Item, .I. altre libre escrit en paper, cubert de pergamí. Lo qual tracta de moltes *Oracions e conjuracions*. La primera carta del qual libre comensa: "exortzare Satanas". E feneix: "de guture, de pectore, de". La derrera carta del qual libre comensa: "o clavis David ceptrum". E feneix: "sponsus virginitatis". En la^e derreria del qual libre és cusit .I.^f cohern petit, escrit en pergamins, lo qual tracta de la *Conjuració dels núvols*.

11. Item, uns *Salms vesprals* escrits en pergamí, ja usats, cuberts de pergamí. Los quals comensen en la primera pàgina: "dixit Dominus". E fenexen: "in domo eius". E feneix la derrera carta en lletres vermeles: "psalmus David".

12. Item, .V. o .VI. coherns de paper escrit, tots ligats, antich. Lo qual tracta dels *Sagraments de la sgléya* e de altres cosas. La primera carta dels quals coherns no's pot legir.

^a segueix cancel·lat de paper.- ^b cubert de pergamí interlineat.- ^c segueix cancel·lat lo qu <al>.- ^d comensa interlineat, damunt de feneix cancel·lat.- ^e segueix repetit la.- ^f .I. cohern interlineat, damunt de libret cancel·lat.

113 Inventari Bernat Arxant

¹ Versió catalana d'un exemplar del gènere *De virtutibus et vitiis*, lectura moral-devocional comuna a tots els grups socials i categories professionals.

1429, octubre, 19

Inventari dels llibres relictos per Bernat Arxant, corretger, ciutadà de Barcelona.

ACB. Julià Roure, *Secundus liber inventariorum*, 9 setembre 1428-5 desembre 1431, vol. 512, fol. 92r.

Primerament, atrobí en la casa, la qual lo dit defunt en temps que vivie tenie a loguer sots lo castell de la Cort del veguer de Barchinone, assats prop la Carniceria maior, lo qual alberch és d'en [...].^a

Ço^b és, dalt...

.....
/f.92r. Item, un cofre de fust groch, envernissat, ab son pany e clau, dins lo qual ha

1. <Primo>, un libre de paper cisternat, cubert de posts engrutades, appellat *Libre de Virtuts*. Qui comensa en la primera carta en lletres vermeyes: "açí comensa lo *Libre de Virtuts* ab exposició moral". La qual carta feneix: "troba trebayl". La derrera carta del qual libre^c feneix en lletres negres: "hermita qui la fet".

^a no es va completar.- ^b ço és interlineat, damunt de primerament cancel·lat.- ^c segueix cancel·lat és.

¹ Variant al text de les *Cobles a la verge Maria*, en aquest cas referides als setanta-dos noms que pot prendre la Mare de Déu.

² Són molts els *libri Confessorum* anònims.

³ Pot tractar-se del *De regimine sanitatis* d'Arnau de Vilanova?

⁴ Tot i l'estrany nom d'aquest llibret, els minerals i algunes pedres eren la base de la preparació d'algunes receptes i remeis dels apotecaris, d'on la necessitat de conèixer-ne els components (*tova* = tosca, pedra porosa, roca). El podríem equiparar als *libri Lapidarii*.

⁵ Sorprendria no trobar cap llibre o quaderns que parlessin de *Medicina* entre els béns d'un apotecari.

1429, novembre, 12

Inventari dels llibres relictos per Honorat Miquel, apotecari (fill d'en Pere Miquel, jurisperit de Perpinyà), resident aleshores a casa d'en Francesc Carbonell, apotecari, ciutadà de Barcelona.

ACB.Julià Roure, *Secundus liber inventariorum*, 9 setembre 1428-5 desembre 1431, vol. 512, fol. 96r, 97r.

Primo, atrobe en lo alberch del dit honrat en Ffrancesch Carbonell, ab lo qual lo dit deffunt stava scituat, en partida de la Plassa de sent Jacme e en partida en lo carrer apellat de sent Honorat de la dita Ciutat, una caixa d'àlber dins la qual eren les coses següents:

.....
1. <Primo>, .I. libret en què ha algunes *Cobles dels .LXXII. noms de la Verge Maria*.

.....
Item, .I. curberta de cuxí rendade en què havia les coses següents:
.....

2. Item, alguns coherns de paper qui tracten de *Confessió*.
3. Item, .I. libre de paper qui comença: "*De regiment de sanitat*", sotil.
4. Item, .I. libre sotill qui tracta de *Noms de tobes*.
5. Item, alguns coherns de paper qui parlen de *Medecina*.

¹ Del llibre d'*Officii* i *Orationes* tenim algun altre exemple en aquest mateix instrument. D'alguns llibres d'aquesta biblioteca no hem trobat enregistrada la venda a la subhasta, també conservada (doc. 116).

²

³

⁴ Volum de contingut gramatical: els *Disticha* del (Ps) Cato, el *De contemptu mundi* i l'*Aesopus* -en aquest cas, amb «funcions» de títol-.

⁵ El conegut i difós text de *Gamaliel* i, potser, el *Lucidari* perdut de Bernat Metge? Fòra *Elucidarium*, el títol correcte? En aquest darrer cas coneixem l'obra homònima d'Honorius Augustodunensis. El molt ben documentat llibreter Guillem Sacoma el va adquirir a la subhasta (116, 4).

⁶ Aquests tres llibres d'*Oracions* i *Rims* passen a convertir-se en un de sol a l'encant (116, 7).

⁷ Un exemplar sobre la *Natura de les bèsties*, es tracta, potser, del *Libre de les bèsties* de Ramon Llull?.

⁸ Llibre de *Medicina*.

⁹ Quaderns de *Cant*. A la subhasta tenim un total de sis llibres homònims (116, 9-12).

¹⁰ Llibre litúrgic d'*Officii* et *Orationes*. No hem tingut cap problema a l'hora d'identificar-lo a la subhasta (116, 3).

1429, novembre, 14

Inventari dels llibres relictos per Nicolau Vidal, prevere beneficiat de l'església major de santa Maria de Cervera.

AHPB. Simó Carner, *Secundus liber inventariorum et encantum*, 1415-1429, lligall 9, fols. 366v, 368v, 370r-371r.

Ed.parc. MADURELL: *Mss. Eiximinians*, n° 12.

Ed.parc. MADURELL: *Docs. de archivo.1*, n° 5.

Ed.parc. MADURELL: *Docs. de archivo.2*, n° 13.

Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 62.

Ed.parc. MADURELL: *Regesta Biblias...*, n° 32.

Primo, atrobam en una cambra hon lo dit deffunt jahia les robes següents:

Item, altre cofra pintat semblant del prop dit en què són les robes següents:

1. <Primo>, .I. libra de forma poca, cubert de cuyro vermell, scrit partida en paper e partida en pergami. En lo qual és lo *Compter* e algunes *Oracions* e alguns *Officis*.

2. Item, .II. ròtols de pergami, en què ha scrit en la .I. lo *Credo ab cant* e d'altres coses, e en l'altre ha continuat coses de cantar.

3. Item, unes^a *Vesprals* en pergami.

4. Item, .I. *Cató e Contemptus* ab lo *Ysop*, en pergami.

5. Item, .I. libra apellat *Gam <al> iel* ab lo *Lucidari*, escrit en paper.

6. Item, .III. libres de paper, ab cubertes de pergami, en què ha scrites *Oracions* e d'altres *Rims*.

7. Item, .I. libra petit^b, scrit en paper, en què és scrit la *Natura de les bèsties*, de poca valor.

8. Item, .I. libra en què ha scrit *de Medecines*, de poca valor.

9. Item, .III. querns de pergami en què <és> scrit *Cant*.

10. Item, .I. libre cubert de posts, ab cuyro lis, scur, squinsat, ab .X. claus, scrit en pergamins, en què hi ha^d continuats alguns *Officis e oracions*.

¹¹ Títols com aquesta *Contesa del cristià i del jueu* són de difícil identificació amb autors coetanis, però s'inscriuen dins un cert tipus de literatura antijueva i d'apologia del cristianisme enfront d'altres religions. Salm *De miserere mei, Gamaliel* «e d'altres coses que hi havia scrites». A l'encant: 116, 17.

¹² Boethius, *De consolatione Philosophiae*. Fou venut per una lliura (116, 2).

^{13,16} El *De vita Christi* és una obra que planteja problemes d'identificació quan només apareix esmentat aquest títol, sense cap altra dada més (com en aquest cas, en què no comptem amb d'altres dades complementàries). Com és sabut, F.Eiximenis projectà en llatí un text homònim, que finalment escriví en català, entre els anys 1397-98, amb el títol de *Vida de Jesucrist*, que constitueix la darrera gran obra en vulgar del frare gironí, i que narra la biografia de Jesús basant-se en l'Evangeli i comentaris patristics, incloent-hi, al final, un breu tractat sobre la Mare de Déu. Si el notari es trobava amb un llibre de característiques semblants (l'obra d'Eiximenis o un altre text apòcrif que, com les nombroses vides de sants, circulaven sobre Jesús), podia optar per citar el títol en català o en llatí, per influència d'altres textos. A més, molts inventaris atribueixen una *De vita Christi* a sant Bonaventura; coneixem també el text homònim de sor Isabel de Villena, i d'altres de posteriors, com és el cas de la traducció que Joan Roís de Corella fa a finals d'aquest segle del text del cartoixà Ludolphus Saxo-, que fan més difícil encara una atribució d'autoria a partir només del títol. Nosaltres ens limiten a apuntar que aquest *De vita Christi* en dos volums, que va aconseguir el preu més alt dels pagats a la subhasta (més de 7 lliures: 116, 16), podria fer referència al text d'Eiximenis -amb el títol llatinitzat-, ja que la biblioteca de Vidal disposava dels títols més representatius de l'autor gironí (vegeu l'encant).

¹⁴ Quaderns de l'*Evangeliarium* en romanç.

¹⁵ Aquest llibre pot correspondre's o bé amb el (116, 5), o bé amb un dels dos que van ésser venuts al rector de l'església de Sant Jaume de Barcelona (116, 14). Tots parlen d'*Església*.

¹⁶ El segon volum de la *Vita Christi* (el primer és a la nota n° 13).

¹⁷ *Genesis (Biblia)*, de la venda del qual també tenim notícia (116, 18). Es dona la circumstància curiosa que aquest llibre i l'esmentat en la nota anterior havien estat empenyorats pel difunt Nicolau Vidal a Simó Carner, «notari e scrivà del present inventari, per .IIII. florins» (= unes 2,5 lliures). Desconeixem en concepte de què tenia els llibres en penyora amb Carner, però podem assegurar que els marmessors testamentaris de Vidal recuperaren els llibres: el fet que fossin venuts a l'encant en constitueix la prova conclouent.

11. Item, altre libre escrit en paper, cubert de vermell, ab .X. claus, en què ha continuats diversos llibres, ço és, *La contesa del cristià e del juheu*, e lo *Salm de miserere*, glosat, e lo *Gamaliel* e d'altres coses que hi havia scrites.

12. Item, .I. libre cubert de cuyro blau, ab .X. claus, escrit en paper, en lo qual era escrit lo *Boeci, De consolació*.

13. Item, .I. libre cubert de cuyro blanch, ab .X. claus, apellat *Vita Christi*. Lo primer volum parlava de la infantesa de Jhesuchrist.

14. Item, .VIII. querns de paper en què eren scrits los *Avengelis*, en romans.

15. *lf.370v* Item, .I. libre escrit en paper, cubert de pergami, parla de la Sgleya e de la missa.

.....
16. Item, .I. libra cubert de blau, ab .X. claus, escrit en paper, apellat *Vita Christi*, lo segon volum.

17. Item^e, altre libre cubert de cuyro negre, escrit en paper, apellat *Gènesi*. Los quals dos prop llibres lo dit defunt més en penyora^f an Simon Carner, notari e scrivà del present inventari, per .IIII. florins.

^a segueix cancel·lat pa.- ^b petit, escrit interlineat.- ^c de poca valor interlineat.- ^d ha interlineat.- ^e segueix cancel·lat lib <re>.- ^f segueix cancel·lat al notari.

Mentre que molts dels esments de l'inventari ja havien estat publicats, els de la subhasta són tots inèdits (i alguns d'ells força interessants: n°s 1,6,8 o 15, per exemple).

¹ Un desconegut veguer de Barcelona adquireix aquest còdex del *Llibre dels Àngels* d'Eiximenis.

² Vegeu 115, 12.

³ Vegeu 115, 10.

⁴ Vegeu 115, 5.

^{5,14} Vegeu 115, 15.

⁶ El rector de l'església barcelonina de Sant Jaume va comprar aquest *Flores sanctorum*.

⁷ Vegeu 115, 6.

⁸ Esment interessantíssim (i primer del nostre treball) de les *Cobles de la divisió del regne de Mallorca* de fra Anselm Turmeda.

^{9,10,11,12} És possible que un d'aquests llibres sigui el 115, 9.

¹³ *Breviarium (Liturgica)*.

¹⁵ Que sigui un *Llibre de les dones* d'Eiximenis el segon llibre més valorat a la subhasta (després del *De vita Christi* possiblement també obra seva), dóna una idea de la popularitat i de la difusió de l'obra del frare gironí només vint anys després de la seva mort.

¹⁶ Vegeu 115, 13,16. Com ja hem dit, va aconseguir el preu més alt de tot l'encant.

1429, novembre, 29

Encant públic dels llibres relictos per Nicolau Vidal, prevere beneficiat de l'església major de santa Maria de Cervera.

AHPB.Simó Carner, *Secundus liber inventariorum et encantuum*, 1415-1429, lligall 9, fols. 380r, 381r.

1430, gener, 4

1. *f.380r* Item, .I. libra scrit en paper, cubert de cuyro vermell, apellat *Libra dels Àngells*, a mossèn lo vaguer de BarchinonaI. lliura, .XIII. sous, .I.
2. Item, .I. libra cubert de cuyro blau, ab .X. claus, scrit en paper. En lo qual havia^a scrit lo *Boeci, De consolació*I. lliura.
3. Item, .I. libra cubert de posts ab cuyro lis, scur, squinsat, ab .X. claus, scrit en pergamins, en què ha continuats alguns *Officis e Oracions*V. sous, .VI.
4. Item, .I. libra poch, apellat *Lucidari e^b Gamaliel*, an G < uillem > ça ComaIII. sous, .VIII.
5. Item, .I. libra petit d'*Església*VII. < diners > .
6. Item, .I. libra apellat *Flos sanctorum*, a mossèn lo rector de sent JacmeXII. sous.
7. Item, .I. libra de paper, ab cubertes de pergami, en què ha scrites *Oracions e d'altres Rims*I. sou.
8. Item, .I. libra de *cobles de frare Ancelm, àlias Turmeda* [..]^c.
9. *f.380v* Item, .I. libra de *Cant*I. sou.
10. Item, .II.^d libres de *Cant*I. sou.
11. Item, .II. libres de *Cant*, sotilsI. sou, .VIII.
12. Item, .I. libre de *Cant*II. sous, .I.
13. Item, .I. libra apellat *Breviari*, scrit en paperVI. sous, .I.
14. Item, .II. libres sotils, de *Sgléya*, al vicari de sent JacmeI. sou, .VIII.
15. Item, .I. *Libra* apellat *de les dones^e* scrit en paper, cubert de blanch, ab .X. clausIII. lliures, .XVII. sous, .I.
16. Item, dos^f volums de *Vita Christi* scrits en paper, la un cubert de cuyro blanch e l'altre cubert de cuyro blau, cascún ab .X. clausVII. lliures, .VI. < diners > .

116 Encant Nicolau Vidal

¹⁷ Vegeu **115**, 11.

¹⁸ Vegeu **115**, 17.

17. *lf.381r* Item, .I. libra scrit en paper, cubert de vermell, ab .X. claus, en què ha continuats diversos libres, ço és, *La contesa del cristià e del juheu*, e lo *Salm de miserere mei*, glosat, e lo *Gamaliel*, e d'altres coses que hi havia scritesI. lliura, .V. sous.

18. Item, .I. *Gènesi* scrit en paper, cubert de cuyro negraXV. sous.

^a havia interlineat, damunt d'era cancel·lat.- ^b e Gamaliel interlineat.- ^c el mal estat del protocol impedeix la lectura de part de l'inventari, especialment la valoració dels mss. (marge dret).- ^d .II. interlineat, damunt d'altre cancel·lat.- ^e segueix cancel·lat cubert.- ^f dos interlineat.

¹

² Per la personalitat del seu propietari, és molt probable que aquests *Septem psalmi penitentiales* siguin en romanç.

³ Aquest llibre, que no hem pogut identificar, no pertanyia a la paupèrrima biblioteca d'en Pere Pelegrí: el tenia en penyora d'un monjo (malauradament, el notari no va acabar de completar aquesta notícia i desconeixem tant el nom del monjo, com la raó per la qual el tenia en penyora).

⁴ Una *Lectura del Doctrinale* d'Alexander de Villadei.

⁵ Les *Partes* de Donatus. Com el de la nota anterior, text per a l'aprenentatge gramatical.

1429, desembre, 17

Inventari dels llibres relictos per Pere Pelegrí, baster, ciutadà de Barcelona.

ACB.Julià Roure, *Secundus liber inventariorum*, 9 setembre 1428-5 desembre 1431, vol. 512, fol. 142r, 143v.

Item, en la cambra insana qui mira sobre la carrera, en la qual jo dit Julià Palagrí dorm, atrobam les coses següents:

.....

Item, una caixa de noyer migensera, ab son pany e clau, qui és de mi dit Julià, dins la qual havia les coses següents:

.....

1. <Primo>, .I. libra scrit en paper, ab cubertes engrutades, qui és romans. E comensa: "com jo'm pensava en mon cor, et cetera".

2. Item, uns *Set salms penitencials* scrits en pergamí, de poca valor.

.....

Item, una caixa gran d'àlber ... dins la qual atrobam les coses següents:

.....

3. Item, .I. libret de forma^b manor, scrits en pergamins, ab posts de fust cubertes de cuyro vermeyl, ab .I. tanchador. Lo qual comensa: "orietur stella". E stà <en> penyora de .I. monge per [...]^c.

4. Item, .I. libre antich, scrit en paper, apellat *Lectura de Doctrinal*.

.....

5. Item, .I. libre apellat *Parts* scrit en pergamins, de poque valor.

^a Iulianus Palagrini, basterius, civis Barchinone és fill d'en Pere Pelegrí i el seu hereu universal.- ^b segueix cancel·lat maior.- ^c no es va completar.

¹ *Officium beatae virginis Mariae*. Si no es tracta del mateix còdex, en té un altre en el registre n° 29.

² *Llibre d'Hores de la verge Maria*, amb caplletres d'or. El pèssim estat de conservació de l'instrument, afectat per la humitat i els corcs, ens impedeix la lectura completa d'alguns dels registres. El mateix s'esdevé amb l'anterior; si no es tracta del mateix còdex, en té un altre en el registre n° 28.

³ *Regla de sant Joan Baptista* en català.

⁴ *Gamaliel*.

⁵ *Usatici Barchinonae*. Aquesta interessant biblioteca, inèdita d'altra banda, permet descobrir notícies molt valuoses per a la Història del llibre com són alguns còdexs datats. Aquest primer, si l'*explicit* és fidel a l'original, és datat l'any 1321.

143..

Inventari dels llibres relictos per Joan Despuig, mercader de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.6, s.n., s.f.

Cambrà sobre carrera

.....

1. <Primo>, un libret escrit en pergamins, petit, de l'*Offici de sancta Maria*.

.....

En la dita cambrà sobre carrera

Primo, atrobam un cofret pelós, ferrat, hon eren les robes e béns següents:

.....

2. Item, .I. libret escrit en pergamins, ab les cubertes de fust cubertes de cuyr vermell, appellat *Oras de santa Maria*, e en lo principi é< s> lo *Compter*, e és capletrat de letres d'aur, ab tanchador d'argent [...]^a, tanca ab baula. E feneix: "consequent".

Libres

3. Item, .I. libre escrit en paper, ab cubertes de fust cubertes de cuyr vermell, ab .X. bolles, ab ses tanchadors de leutó, ab parxe de seda vermell e groch, appellat segons la rúbrica vermella *La Regla de sent Johan Baptiste*. E comensa en negre: "remo[...] dels paubres de Christ". E feneix lo dit libre: "e nomenat nostro bon Ihesús ensemps. Ffinito libro et cetera".

4. Item, altre libre escrit en paper, ab posts de fust cubertes de cuyr vermell, ab dos tancadors, appellat *Gamaliel*. E comença en lo rubro: "aquest ha nom *Gamaliel*". E feneix: "a Déu que ell és ab vos".

5. Item, altre libre escrit en pergami^b, ab cubertes de fust cubertes de cuyr vermell, sens tancadura, appellat *Usatges de Barchinona*. E començen en lo vermell: "Incipiunt *Usatici Barchinone*". *l.c.f.* E lo negre comença: "Antequam *Usatici* fuissent invenii". E feneix lo dit libre: "anno Domini Millesimo .CCC.XXI°".

^{6.13} Els catàlegs consultats no relacionen amb cap autor el títol *Orthographia*.

⁷ L'*incipit* ens permet identificar clarament aquest còdex amb el *De regimine principum* d'Aegidius de Roma. És datat l'any 1271.

^{8.15} El mercader Despuig posseïa la *Historia destructionis Troiae* de Guido de Columna en la traducció catalana i en la seva versió original llatina, respectivament.

⁹ Aquest *Tresor dels pobres* és, sens dubte, el *Thesaurus pauperum* de Johannes papa XXI.

¹⁰

¹¹ *Tristany*.

¹² L'*incipit* permet identificar aquest còdex amb el *Tractatus de notulis* de Rolandinus Passagerii (trobem altres títols d'aquest autor a l seva llibreria: n°s 17,19,21-23 i 26).

¹⁴

¹⁶ Un nou exemplar de l'obra de *Mossèn Assan* (=Mossé Natan. Vegeu 58, 2).

¹⁷ Es tracta, i l'*incipit* permet assegurar-ho, d'una altra obra de Rolandinus Passagerii.

¹⁸

¹⁹ Rolandinus Passagerii, *Aurora*.

6. Item, altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyre vert, ab dos tanchadors, appellat *De Ortographia*. E comença en lo vermell: "Incipit Iub[...] scriptorum". E en lo negre comença: "doctrinata quisquis". E feneix lo dit libre: "domino [...] talis".

7. Item, altre libre escrit en pergamins, a dos colons dells, ab posts de fust cubertes de cuyr vermell. E comença en lo vermell: "Incipit prologus *Erudicionis principium*". E comença en negre: "cum pars illustris". E feneix lo dit libre: "anno Domini .M°.CC°.LXX°. primo".

8. Item, altre libre escrit en paper, a dos colondells, ab posts cubertes de cuyr vermell, appellat *Istòries troyanes*, en romanç. E comença en lo vermell: "Assí comença lo *Libre de la conquesta de la Ciutat de Troya*". E comença en lo negre: "jacesstia que les coses". E feneix lo dit libre: "Deo gracias".

9. Item, altre libre escrit en paper, ab cubertes vermelles de paper engrutades, appellat *Tresor dels pobres*.

10. Item, altre libre escrit en paper, ab cubertes blanques de paper. Qui comença en lo vermell: "paraules dobles". E en lo negre: "segons la decretal". E feneix lo dit libre: "En [...] vie".

11. Item, un libre escrit en pergami e ab cubertes de pergami, appellat *Tristany*.

12. Item, .I. libre escrit en paper, ab posts cubertes de cuyre vert, ab .X. bolletes. Qui comença: "*Tractaturi*". E feneix: "in secula seculorum. Amen".

13. Item, altre libre escrit en paper, ab posts de fust cubertes de cuyr vermell, appellat *Ortographia*. E comença: "<Reverendo> in Christo". E feneix: "dictinonibus compositis".

14. *l.c.f.* Item, .I. libre escrit en pergami, ab posts cubertes de <cuyr> vermell, ab .X. bolles e .IIII. tanchadors. E comença en lo vermell: "*Summaria instrumentis*". E en lo negre: "ut libelli h<ui>us". E feneix en vermell: "Ycessibus ordinandis".

15. Item, altre libre escrit en paper, posts de fust cubertes de cuyr vermell, ab .IIII. tanchadors e .X. bolletes, appellat *Troya*, en latí. E comença en la rúbrica: "In nomine Domini". E en lo negre: "Licet cotidie". E feneix: "eficanter laboravi".

16. Item, .I. libret poch, escrit en paper, ab cubertes de pergami, appellat *de mossan Assan*.

17. Item, altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyr vert, appellat *Rollandi*. E comença en lo negre: "antiquis temporis". E feneix: "In summam requiras".

18. Item, altre libre escrit en pergami, ab posts cubertes de cuyr vermell. E comença en la rúbrica vermella: "Domini instru[...]". E en lo negre: "[...] edito". E feneix: "non potest".

19. Item, altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de pell verda, ab dos tanchadors, appellat° *Rotllandí*, ab *Aurora* per los màrgens.

- ²⁰ Guido de Baysio és autor d'unes *Quaestiones super Decretales (C.I.Can)*.
^{21,22,23,26} Rolandinus Passagerii, *Flos ultimarum voluntatum* (3 exemplars) i *Aurora* (1),
respectivament.
- ²⁴ Jacobus de Cessolis, *Ludus scacorum seu De moribus hominum et officiis nobilium*.
²⁵ Arnau de Vilanova, autor d'un llibre de *Medicina*.
²⁷ vegeu nota 5.
²⁸ Vegeu nota 2.
²⁹ Vegeu nota 1.

20. Item, altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyr vert. E comença en lo vermell: "Incipiunt *Questiones decretalem*, et cetera". E en lo negre: "ad honorem omnipotens Dei". E feneix: "parte allegata".

21. Item, altre libre escrit en paper, ab posts cubertes de cuyr blanch, appellat *Flors Rollandini, De ultimis volumi <ni> s voluntatibus*.

22. Item, altre libre escrit en paper appellat *De ultimis Rotllandini*.

23. Item, altre libre escrit en paper appellat *Aurora de arte notarie*.

24. Item, .I. libre ab cubertes^d engrutades cobertes de vert, escrit en paper, appellat *Libre de scachs*.

25. *lc.f.* Item, un libret poch, ab posts cubertes de pell blancha, appellat *Medecina, compost per mestre A <rnau> de Vilanova*.

26. Item, altre libre escrit en paper appellat *De ultimis voluntatibus domini Rollandini*.

27. Item, altre libre escrit en paper appellat *Usatges de Barchinona*.

.....
28. Item, unes *Ores* poques, scrites en pergamins, *de madona sancta Maria*, ab tencadors d'argent de mà.

29. Item, .I. libret patit, escrit en pergamí, qui comença: "*Santa Maria*".

^a el pèssim estat del protocol, a causa de la humitat i els corcs, impedeix la lectura de diverses paraules del document; és per això que indiquem les parts il·legibles amb [...].- ^b segueix cancel·lat appellat.- ^c segueix cancel·lat Roí.- ^d segueix cancel·lat engrud.